

Tertialrapport 2021

Katrineholms kommun

Kommunstyrelsen 2021-05-26, § 92

Innehåll

Översikt över verksamhetens utveckling	3
Inledning	3
Verksamhetens utveckling.....	3
Väsentliga organisationsförändringar	4
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	6
Samhällsekonomiska förutsättningar	6
Verksamhetsrapport.....	6
Volymutveckling	10
Händelser av väsentlig betydelse	11
Väsentliga händelser under perioden	11
Övriga händelser	12
Ekonomisk ställning	13
Budgetföljsamhet.....	13
Ekonomiskt utfall och helårsprognos enligt driftsredovisningen	14
Ekonomiskt utfall och helårsprognos enligt investerings- och exploaterings- redovisningen.....	16
Avsatta medel.....	17
Väsentliga personalförhållanden	18
Personalkostnader & personalstyrka	18
Medarbetarskap & ledarskap	18
Kompetensförsörjning & kompetensutveckling.....	18
Hållbart arbetsliv & arbetsmiljö	19
Jämställdhet.....	20
Förväntad utveckling	21
Samhällsekonomisk utveckling	21
Utveckling och planerade åtgärder i Katrineholm	21
Bilagor	24
Bilaga 1: Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag	24
Bilaga 2: Volymutveckling.....	25

Foto: Josefin Lundin

Översikt över verksamhetens utveckling

Inledning

Tertialrapporten innehåller en översiktlig och sammanfattande redogörelse för perioden den 1 januari till och med den 30 april 2021. Syftet med tertialrapporten är att stämma av hur kommunens verksamheter ligger till i förhållande till plan, få bättre kontroll på det ekonomiska läget och investeringsprojekten samt ge ett första underlag inför den kommande budgetprocessen. Det är vad som beslutats i Kommunplan 2019-2022 och Övergripande plan med budget 2021-2023 som tertialrapporten svarar upp gentemot.

Tertialrapportens huvudsakliga fokus är att beskriva eventuella avvikelser i kommunens verksamheter samt åtgärder för att hantera dessa. Det innebär att verksamhet som är i fas med den plan som fastställts för året inte kommenteras i någon större utsträckning. I tertialrapporten görs inte någon bedömning av resultatmål eller rapportering av indikatorer, det sker först i delårsrapporten.

Förvaltningarna lämnar underlag för den kommunövergripande tertialrapporten. Tertialrapporten är en fördjupad månadsrapport till kommunstyrelsen och har därför inte nämndbehandlats. I tertialrapporten görs inte någon uppföljning av verksamheter som bedrivs genom kommunala bolag eller kommunalförbund. Tertialrapportens upplägg har setts över utifrån aktuella rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR, vilket innebär en del förändringar när det gäller rubriker och innehåll jämfört med tertialrapporten 2020.

Verksamhetens utveckling

Pandemin med dess följdverkningar har under årets första månader påverkat både kommunen och samhället i stort. Kommunen står inför fortsatt stora utmaningar. Under 2021 bedöms kommuner och regioner få goda ekonomiska resultat till följd av tillfälliga statsbidrag, men de kommunala verksamheterna påverkas fortfarande i hög grad av anpassningar och restriktioner. Skillnaden mot samma period 2020 är att verksamheten nu kan bedriva corona-anpassad verksamhet på ett mer planerat sätt. Förhoppningen är att det under andra delen av året kommer en vändning av rådande läge och att restriktionerna kan mildras, genom minskad smittspridning och att en stor del av befolkningen kommer vara vaccinerade.

För årets fyra första månader uppgår kommunens totala budgetavvikelse till -5,9 mnkr. Helårsprognosen visar på en avvikelse mot budget på +22,8 mnkr, vilket ger ett prognostiserat resultat på 74,3 mnkr för 2021. Nämndernas samlade budgetavvikelser för perioden uppgår till -4,6 mnkr samtidigt som deras samlade helårsprognoser uppgår till -19,2 mnkr. Finansförvaltningens avvikelse för perioden uppgår till -1,3 mnkr, medan helårsprognosen uppgår till +42,0 mnkr. Den positiva helårsprognosen på finansförvaltningen beror främst på en bättre prognos för skatteintäkterna än budgeterat.

Socialnämnden visar den största negativa avvikelsen både till och med april och i helårsprognosen. Socialnämnden har under de senaste åren redovisat stora underskott och åtgärdsplaner är upprättade och påbörjade. Service- och tekniknämndens underskott är en följd av intäktsbortfall på grund av pandemin. De största positiva avvikelserna står kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden för.

Av kommunens budgeterade medel för investeringar i verksamheterna har 18,2 procent nyttjas fram till sista april. Flertalet projekt är påbörjade enligt plan och prognosen är att över 93 procent av investeringsbudgeten kommer nyttjas under året.

Kommunens lönekostnader har ökat med drygt 28 mnkr jämfört med motsvarande period 2020. Ökningen är till största del en följd av löneöversyn för både 2020 och 2021 samt fler årsarbetare. Antalet årsarbetare har ökat med motsvarande 80 heltidstjänster jämfört med motsvarande period förra året. Som en följd av att de riktade statsbidragen minskades inför 2020 fick verksamheter ställas om och antalet årsarbetare

minskade. Under 2020 och inför 2021 har statsbidragen, såväl riktade som generella, ökat och antalet årsarbetare har blivit fler. Inom vård- och omsorgsförvaltningen har också en ny gruppboestad startats och vissa förstärkningar skett inom särskilt boende för äldre.

Trots en ökad smittspridning under början av året så har sjukfrånvaron inte kommit upp i de höga nivåer som kommunen såg under motsvarande period 2020.

Väsentliga organisationsförändringar

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs genom kommunens nämnd- och förvaltningsorganisation samt genom två helägda bolag. Delar av den kommunala verksamheten bedrivs i samverkan med andra kommuner genom gemensamma nämnder och kommunalförbund. Verksamhet bedrivs också genom flera samägda företag. En översiktlig bild av den kommunala verksamheten visas i organisationsdiagrammet på nästa sida.

Under perioden har inga förändringar skett gällande den övergripande organisationsstrukturen för kommunkoncernen eller kommunens nämndsorganisation. Vissa interna förändringar har dock genomförts:

- En ny organisation för socialförvaltningen trädde i kraft den 1 januari. Syftet var att få en bättre och tydligare styrning och ledning, förstärkt stöd till medarbetare samt att chefer inom förvaltningen har ungefär lika många medarbetare. Socialförvaltningen har delats i två avdelningar, en avdelning för vuxna och en avdelning för barn och unga. Alla placeringsärenden har samlats under en enhet för att höja kvaliteten vid placeringar och nå målet att sänka kostnader för placeringar. Socialförvaltningen har minskat antalet chefer men förstärkt, inom ram, med verksamhetsledare som är den nära arbetsledande funktionen för medarbetare. Barnenheten har delats i två enheter, barn 0-12 år och ungdomar 13-18 år, för att förstärka fokus på barn- och ungdomsproblematik och möta målgruppernas olika behov av kompetens och åtgärder. Stöd och vård som rör vuxna har samlats under en enhet. Staben har organiserats under förvaltningschefen för att styrningen mot socialnämndens mål ska bli tydligare.
- Inom vård- och omsorgsförvaltningen har verksamhetsområdet äldreomsorg en ny områdesindelning sedan den 22 mars. Syftet är att på ett bättre sätt möjliggöra samarbeten och samordningsvinster, särskilt mellan hemtjänst och särskilt boende på landsbygden och inom mindre enheter i centrum.
- Inom bildningsförvaltningen har verksamheten omsorg på obekvämtid omorganiserats. Den nya organisationen, som i huvudsak innebär att barn som har behov av omsorg på helger hänvisas till en helgöppen förskola, trädde i kraft den 1 mars. Vidare har beslut tagits om en ny organisation för introduktionsprogrammet programinriktat val från och med antagningen 2021.
- En roll som miljöstrateg vatten har inrättats inom samhällsbyggnadsförvaltningen från den 1 april. Delar av det miljöstrategiska arbetet har flyttats från miljöavdelningen till staben och ytterligare fokus på vattenfrågor kopplas till rollen.
- Inom kommunledningsförvaltningen tillträdde en ny ekonomichef i slutet av mars. Inom personalavdelningen har en organisationsförändring inletts för att inom befintligt ekonomiskt utrymme stärka personal- och HR-kompetenserna för att möta uppdrag, förväntningar och behov. Det kommer att innebära ett förändrat arbetssätt och kompetensförstärkning, men också övertalighet.
- Från den 1 maj tillhör kommunens budget- och skuldrådgivare avdelningen stöd och samordning inom kommunledningsförvaltningen. Verksamheten byter därmed nämndtillhörighet från socialnämnden till kommunstyrelsen. Budget- och skuldrådgivarna har i kontor i anslutning till Kontaktcenter.

Organisationsöversikt

*Ägs genom koncernbolag.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

I detta avsnitt beskrivs förhållanden som är viktiga för att bedöma kommunens resultat och ekonomiska ställning per den 30 april 2021. Även volymutvecklingen inom olika verksamhetsområden sammanfattas.

Samhällsekonomiska förutsättningar

2020 medförde pandemin en extremt snabb nedgång i produktion och sysselsättning, såväl i Sverige som i omvärlden. Osäkerheten var stor och därmed även kommunernas planeringsförutsättningar. Inför 2020 var konjunkturen på väg nedåt och pandemin innebar en snabbare nedgång. Den ekonomiska aktiviteten i världen sjönk kraftigt under första halvåret 2020 för att sedan återhämta sig något. Under våren pekade samtliga prognoser på en djup och långdragen konjunktursvacka. Regeringen reagerade med en expansiv finanspolitik för att stimulera ekonomin. Staten införde kortpermitteringsregler och förstärkta arbetslöshetsersättningar vilket gjorde att skatteintäkterna inte minskade lika mycket som befarat. De tillfälliga statsbidragen till landets kommuner blev till slut högre än skatteintäktsbortfallet. Pandemin bidrog dessutom till lägre kostnader i verksamheten. Landets kommuner och regioner visade mycket starka ekonomiska resultat för 2020.

Trots utökade restriktioner har nedgången i svensk ekonomi blivit mildare än befarat under de första månaderna 2021. Efter att svensk BNP fallit med 2,8 procent under 2020 gör SKR bedömningen att tillväxten landar på 3,3 procent för 2021. Det innebär att raset av BNP under 2020 förväntas hämtas hem under 2021. Tillväxten beror framförallt på en snabb uppgång av den inhemska efterfrågan, på hushållens och den offentliga sektorns konsumtion samt en uppgång av investeringarna. Pandemin är fortfarande långt ifrån över och prognoserna bygger på förhoppningen att återhämtningen ska tillta under andra delen av året.

Tillväxten av arbetade timmar väntas bli blygsammare än för BNP även 2021 och arbetslösheten kommer troligtvis ligga kvar på höga nivåer under året. Arbetslösheten beräknas öka från 8,6 procent 2020 till 8,8 procent 2021 enligt SKR:s prognos. Trots högre arbetslöshet beräknas antalet arbetade timmar öka 2021. Samtidigt fasas permitteringslöner ut och uppräkningsgraden av inkomstrelaterade pensioner blir låg. Sammantaget ger det en svagare utveckling av skatteunderlaget 2021 än 2020.

Kommunen står inför fortsatt stora utmaningar. Pandemin med dess följdverkningar kommer under 2021 att fortsätta påverka kommuner och samhället i stort. Även 2021 bedöms kommuner och regioner få goda ekonomiska resultat till följd av tillfälliga statsbidrag. I regeringens vårproposition presenterades ytterligare en rad satsningar som är kopplade till att minska effekterna av pandemin. De tillfälliga statsbidragen ger och har gett kommunsektorn verktyg att trygga ekonomin under den här oroliga tiden. Tillfälliga riktade statsbidrag kan dock skapa bekymmer i den långsiktiga planeringen. En stor risk är att de riktade statsbidragen driver upp kostnadsnivåer i verksamheten som sedan saknar finansiering när bidragen inte längre finns kvar.

Verksamhetsrapport

Befolkning, bostäder och näringsliv

Befolkningsstatistiken för första kvartalet visar att antalet invånare i Katrineholms kommun har minskat med 91 personer sedan årsskiftet. Totalt hade kommunen 34 674 invånare per 31 mars 2021. Under förra året bromsade befolkningsökningen in, både i Sverige och kommunen, till följd av minskad rörlighet och lägre födelsenetto. Så lite som den svenska befolkningen växte under 2020 har den inte gjort på femton år enligt Statistiska Centralbyrån. I Katrineholm ökade invånarantalet med 10 personer under 2020, vilket innebar en väsentligt lägre ökningstakt än de senaste åren. Under de första månaderna av 2021 har befolkningen minskat till följd av att fler har flyttat från än till Katrineholm samt fler avlidit än fötts under perioden.

Byggnation pågår av bostäder i flera områden med en variation av bostadstyper och upplåtelseformer. Bostadsbyggandet möjliggör både ökad inflyttning och ökad rörlighet på bostadsmarknaden framöver. Planarbete pågår också för ytterligare bostadsbyggande.

Det lokala näringslivet har under de senaste åren utvecklats positivt, med nya företagsetableringar och ökande branschbredd. Pandemin har påverkat näringslivet i kommunen, men med stor variation mellan olika branscher. Kommunen har tagit fram ett stödpaket med bland annat möjlighet till anstånd med hyreskostnader och kommunala avgifter.

På grund av det fortsatta allvarliga pandemiläget har en del tillsyn inom framförallt miljöskyddsområdet skjutits upp. Reglerna om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen skärptes den 1 mars gällande dels serveringstid och dels antal personer per bord på serveringar i gallerior och liknande handelsplatser. Någon bristande efterlevnad av de skärpta reglerna har inte konstaterats.

Arbetsmarknad

Pandemin har påverkat konjunkturen med permitteringar, konkurser och ökad arbetslöshet som följd. Det har dock inte lett till något ökat inflöde till kommunens arbetsmarknadsverksamhet eller försörjningsstöd. Under hösten och våren har istället inflödet av nya ärenden gällande ekonomiskt bistånd minskat.

Under perioden januari till april 2021 minskade antalet hushåll med försörjningsstöd med 41 hushåll. Kostnaderna för utbetalt försörjningsstöd var drygt 2,5 mnkr lägre jämfört med motsvarande period förra året. Antalet ärenden som avslutats per månad har varit större än antalet nya ärenden, vilket gör att det totala antalet hushåll med försörjningsstöd succesivt minskar. Vad gäller avslutsorsaker så är arbete och studier vanligast men i april sågs en tendens att fler fick pension eller annan ersättning eller bidrag. Antalet barn som ingår i hushåll med försörjningsstöd har minskat med 69 barn.

I samverkan med socialförvaltningarna i Katrineholms och Vingåkers kommuner bedriver Viadidakt ett aktivt arbete för att konvertera försörjningsstöd till anställningar. Kommunens kostnad för individens försörjningsstöd växlas mot att betala mellanskillnaden mellan lönen och Arbetsförmedlingens lönesubvention. De 27 anställningar som gjordes under 2020 förväntas ge positiv effekt under 2021. Under inledningen av 2021 är det relativt få nya ärenden där försörjningsstöd kunnat konverteras till anställningar.

Kommunens arbetsmarknadsverksamhet har haft öppet för deltagarnas fysiska närvaro men har fortsatt arbetet med anpassningar av verksamheten. Som förra året har pandemin medfört vissa utmaningar gällande samordningen av de kommunala feriejobben eftersom en del arbetsplatser inte har möjlighet att ta emot minderåriga.

Utbildning

Både gymnasieskolan och grundskolan har genomfört en stor del av utbildningen på distans. För grundskolan handlar det främst om år 7-9, men även i lägre årskurser har distansundervisning förekommit. Hela tiden har ett resonemang förts om hur distansundervisningen ska utformas för att få så liten negativ effekt som möjligt. För år 7-9 har en av åtgärderna varit att prioritera främst år 9 på plats i skolan. Inom gymnasieskolan har år 3 prioriterats, men med vissa undantag utifrån rektorernas bedömning. Elever med distansundervisning har erbjudits matlådor. Även skolbibliotekets verksamhet har påverkats men har anpassats efter situationen på varje skola.

För gymnasieskolan pekar betygsprognoserna på resultat som på en generell nivå ligger på samma nivå som förra året. På programnivå kan det dock finnas både positiva och negativa avvikelser. Analyser av höstterminsbetygen i år 9 visar på många starka elever med fina betyg. Det finns dock en grupp elever som har höga betyg i många ämnen men som saknar behörighet i exempelvis matematik. Åtgärder har vidtagits för att dessa elever ska bli godkända även i detta ämne och på så sätt bli behöriga till gymnasieskolan. Prognosen för år 6 pekar på ett högre meritvärde än förra året. Det är dock svårt att bedöma pandemins effekter, då exempelvis undervisning i hemkunskap och moderna språk har skett på distans.

Tre av kommunens förskolor hölls under en period stängda då det hade konstaterats flera fall av smitta bland personalen. Katrineholms förskolor har vädjat till de föräldrar som har möjlighet att hålla sina barn hemma från förskolan för att minska trängsel och risk för smitta. Återbetalning av förskoleavgiften kommer att ske till de vårdnadshavare som hållit sina barn hemma under april och maj. Årets ViSKA-enkät visar på att barnen i förskolan känner sig trygga och att föräldrarna är nöjda med verksamheten som bedrivs i förskolan.

Dock ligger andelen förskollärare fortfarande under 40 procent. Kompetenshöjande åtgärder pågår och planeras, bland annat genom medel från integrationsfonden.

Den öppna förskolan har hållit stängt under våren. De fritidsgårdar på landsbygden som bildningsnämnden ansvarar för har haft begränsat öppethållande i perioder. Även Kulturskolan och KomTek har behövt anpassa sin verksamhet. När det varit möjligt har undervisning skett digitalt. Antalet deltagare på KomTeks kurser har dock minskat under våren.

Ökad smittspridning och skärpta regionala restriktioner har även haft en tydlig inverkan på vuxenutbildningen som sedan den 2 mars åter bedrivs på distans. Det påverkar framförallt elever som har behov av ett nära stöd i sin utbildning, bland annat studerande på de lägre studievägarna inom SFI.

I januari beviljades Viadidakt 4,7 mnkr av Skolverket för att under 2021 utveckla ett lärcentrum för elever och studenter som läser på distans. Ett särskilt team har rekryterats och verksamheten har startats upp. Målet är att bidra till att öka elevernas måluppfyllelse genom ett riktat och individanpassat stöd. Teamet hjälper inte bara till med det pedagogiska innehållet utan även med coaching och IT-stöd.

Vård och omsorg

Flera av de anpassningar av vård- och omsorgsförvaltningens verksamheter som infördes under förra året till följd av pandemin kvarstår. Skillnaden nu är att rutiner har upparbetats och att pandemin har kunnat beaktas i verksamhetsplaneringen. Utifrån det är avvikelserna små gällande arbetet med resultatmålen. Ekonomiskt ses den största avvikelsen för hemtjänstens verksamheter. Ett riktat arbete pågår med stöd av ekonom och har bland annat utökats med framtagande av lokala handlingsplaner för respektive hemtjänstområde. För att möjliggöra att hålla avstånd har Resurscenter glesat ut i sina arbetsgrupper och de flesta brukare arbetar hemifrån en dag i veckan. Grupp- och servicebostäder inom LSS har därför behövt stärka upp sin bemanning under hela våren.

Vård- och omsorgsförvaltningen har under en längre tid arbetat med att utveckla sitt kvalitetsledningssystem och en tydligare plattform för detta. Att synliggöra kvalitetsledningssystemet på kommunens intranät har inte varit möjligt och vård- och omsorgsförvaltningen behöver titta på alternativa plattformar.

Inom socialnämndens verksamheter har det i början av året tydligt märkts att den psykiska ohälsan ökat i samhället och att många familjer har en svår situation. Antalet inkomna orosanmälningar gällande barn och unga har fortsatt att vara högt. Under perioden inkom 802 anmälningar jämfört med 627 samma period förra året, en ökning med 28 procent. De flesta orosanmälningar handlar om ungdomskriminalitet och våld i hemmet. Antalet inledda utredningar har också varit högt, 288 utredningar under perioden 2021 jämfört med 212 utredningar 2020 och 165 utredningar 2019. En trend har noterats att föräldrar ansöker om placeringar av sina ungdomar och att det i flera fall finns en koppling till funktionsnedsättningar av olika slag.

Ungdomsmottagningen har haft ett ökat antal ungdomar som söker stöd för psykisk ohälsa kopplat till distansstudier. Färre ungdomar rör sig utomhus under kvällstid, vilket kan bero på begränsade öppettider på Perrongen och biblioteket. I samverkan med polisen har det framkommit att det finns droganvändning i en del ungdomsgrupper. Distansundervisning och att ungdomsverksamheter har haft stängt i perioder innebär att ungdomar möter färre vuxna och kan öka risken att ungdomar med riskbruk och annan social utsatthet inte upptäcks i tid. Att Familjecentralens öppna förskola har haft stängt kan även öka risken att föräldrar inte ges möjlighet till lättillgängligt och tidigt stöd i föräldraskapet. Personal från socialförvaltningen, BVC och folktandvården har genomfört en samverkansdag för fortsatt utveckling av tidiga och förebyggande insatser för barn 0-6 år.

Under perioden har antalet biståndsinsatser inom ungdomsteamet, familjeteamet och multiteamet ökat med 15 procent jämfört med samma period föregående år. Att multiteamet infördes under hösten 2020 har möjliggjort fler och bredare insatser på hemmaplan. Antalet externa placeringar för vuxna har minskat under perioden, från 21 i januari till 14 i april. Främsta anledningen är ökat fokus på att använda hemmaplanslösningar och att nya insatser utvecklats i samverkan både externt och internt. När det gäller externa placeringar för barn och unga har det inte skett någon motsvarande minskning under perioden, dock pågår planering för hemflytt i flera ärenden.

Kultur, idrott och fritid

Elevhälsan har genom sina förebyggande hälsobesök uppmärksammat att många barn har slutat delta i organiserad idrott på grund av pandemin, vilket är ett angeläget potentiellt hälsoproblem. Undersökningen Liv & Hälsa Ung har visat att andelen barn och unga med övervikt och fetma har ökat i Sörmland de senaste åren. Det finns en oro att detta ytterligare försämras när allt färre barn deltar i organiserad idrott efter skolan, på kvällar och helger.

Pandemin har haft fortsatt stor påverkan på förutsättningarna för att bedriva verksamhet inom kultur- och idrottsområdet. Beslut har fattats om tillfälliga stängningar och uthyrningsstopp för kommunens lokaler och bland annat simhallen har varit stängd under hela perioden. Ett stödpaket till föreningsliv och näringsliv har tagits fram där bland annat möjlighet till anstånd på hyreskostnader och kommunala fakturor getts.

Flera aktiviteter för barn och unga inom kulturförvaltningens programverksamhet har blivit inställda eller flyttade. Lyckliga gatornas lovverksamhet för barn och unga har anpassats men har inte kunnat marknadsföras eller bedrivas i normal omfattning. Under påsklovet delades pysselpåsar ut i samarbete med +Katrineholm. Ungdomsverksamheten Perrongen har fortsatt öppet, men endast för anmälda besökare. Verksamheten ser en ökad andel tjejer bland besökarna. Den planerade trygghetsfotbollen har inte kunnat genomföras till följd av den ökade smittspridningen.

Kulturhuset Ängeln har varit stängt för allmänheten. Projektet Hållbar framtid, ett samarbete med förskolor i kommunen, har genomförts med utställning men utan att öppna för allmänheten. En film om utställningen har gjorts samt en digital konstworkshop. Biblioteket har arbetat mycket med informationsspridning, informationsförsörjning samt marknadsföring av digitala tjänster. Bibliotekets tillfälliga arbetssätt, som innebär att låntagare reserverar böcker som levereras utanför huvudbiblioteket, filialbiblioteken och genom funktionen Boken kommer, är mer resurskrävande än normalt.

Katrineholms konsthall har varit stängd för allmänheten. Konstutställningar har genomförts som planerat men endast med konstpedagogisk verksamhet för skolelever och barn. Färdigställandet av konsten till äldreboendet Dufvegården har försenats på grund av rådande läge. Även starten av det planerade nordiska konstprojektet, Form in motion, har försenats på grund av restriktioner i Sverige och Norden.

Övriga viktiga förhållanden

Under perioden har krisledningsarbetet i samband med hantering av pandemin orsakad av covid-19 fortsatt. Samhällsinformation till olika målgrupper rörande pandemin har prioriterats, genom annonsering i sociala medier, kommersiell radio, lokal media samt kris-sms. Beslut har fattats som möjliggör digitala nämnd- och fullmäktigesammanträden.

Under våren har arbetet för en trygg och säker kommun fortsatt utifrån metoden EST (Effektiv samordning för trygghet) tillsammans med säkerhetschef, polis och andra förvaltningar. Utifrån ett särskilt uppdrag har trygghetsfrämjande aktiviteter för barn och unga planerats, organiserats och genomförts, bland annat i kommunens skolor. Två tjänster som trygghetsvårdar har tillsatts. Trygghetsvårdarna har samordnat volontärer och frivilliga från föreningslivet i trygghets- och nattvandring, effektiva insatser under lov och riskhelger (sportlov, påsk och Valborg). Samverkan sker mellan kommunen, Polisen, +Katrineholm och Järnhusen för att förbättra tryggheten och säkerheten på och runt järnvägsstationen.

Digitaliseringsavdelningen har slutfört fas ett av implementeringen av Office 365, som innebär att alla medarbetare inom Katrineholms kommun nu har tillgång till Office 365 i form av Word, Excel, Powerpoint, Outlook, OneDrive och Sharepoint. Nu inleds fas två, där övriga verktyg i Office 365 ska implementeras och analyseras, för att se om de ger ett mervärde för kommunen samt bidrar till digitalisering och effektivisering.

Utvecklingen av kommunens löneprocess har återupptagits och förvaltningsspecifika lönestrategier har tagits fram. I arbetet har dialog och kommunikation om löneprocessen bidragit till ökad transparens. Behov av kompetensutveckling och aktiva åtgärder har upptäckts. Arbetet kommer fortsätta under året och på sikt bidrar till en mer jämställd och jämlik lönepolitik.

Språktest har införts i nyrekryteringen till tjänster inom vård- och omsorgsförvaltningen och bildningsförvaltningen som inte kräver eftergymnasial utbildning. Syftet med språktesten är att säkerhetsställa att arbetsuppgifter utförs tryggt och säkert, att tillräcklig kunskap om det svenska språket

finns för det aktuella verksamhetsområdet och att en professionell bedömning görs gällande den språkliga kompetensen vad gäller läsförståelse, hörförståelse och skriftlig förmåga.

En testmiljö för personal- och lönesystemet har installerats för att kunna genomföra GDPR-säkra utbildningsinsatser samt kvalitetssäkra installationer, uppgraderingar och inläsningar. Servrarna för löneadministrationen har setts över och tre servrar har stängts ner, vilket ger lägre kostnader för serverunderhåll och lagring.

Ett digitalt pausprogram har införts på samtliga datorer i syfte att förebygga arbetsskador genom pausgympa under arbetsdagen.

Efter ett halvår med nya städentreprenörer konstateras att städningen fungerar bättre, med högre kundnöjdhet och färre rapporterade avvikelser, vilket är särskilt viktigt under pandemin.

Samarbetet mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och service- och teknikförvaltningen har utvecklats för att effektivisera kommunens investeringsprojekt avseende mark -och anläggningsarbeten. Den nya gemensamma projektorganisationen har hittills fungerat väl.

Flera investeringsprojekt har påverkats av prishöjningar, exempelvis gällande entreprenadtjänster, bygg- och anläggningsmaterial, vilket medför att prioriteringar behöver göras i projekten. Ett exempel är bytet av rink i ishallen som skjutits fram för att underlaget ska kunna omarbetas.

För service- och tekniknämnden har stängda offentliga restauranger vid kommunens särskilda boenden, stängd simhall och inställda arrangemang medfört minskade externa intäkter.

Volymutveckling

Pandemin har fortsatt att påverka volymerna inom kommunens olika verksamheter. I bilaga 2 redovisas och kommenteras nämndernas volymutveckling under januari till och med april 2021 jämfört med motsvarande period förra året. Några av de mest väsentliga volymförändringarna sammanfattas nedan:

- Minskningen av antalet födda barn under 2020 har fortsatt och kommer att påverka förskolans verksamhet från och med i år.
- Inom den kommunala vuxenutbildningen har volymerna ökat på gymnasial nivå men minskat på grundläggande nivå. Antalet SFI-elever har stabiliserats.
- Volymerna har ökat inom den interna hemtjänsten. Den externt utförda hemtjänsten har minskat, främst till följd av att två utförare har avslutats.
- Totalt sett har antalet beviljade assistanstimmar minskat till följd av att ett antal större assistansärenden har avslutats. Internt utförd personlig assistans enligt LSS ökade i slutet av 2020 och början av 2021 men minskade igen i april.
- Antalet hushåll med utbetalt försörjningsstöd har minskat.
- Volymerna inom kommunens arbetsmarknadsåtgärder har minskat. Inflödet av nya deltagare anvisade från socialförvaltningen minskade under förra året och har sedan varit kvar på en förhållandevis låg nivå.
- Inom individ- och familjeomsorgen pågår ett arbete för att minska antalet vårddyggn på institution för barn och unga, genom ökat samarbete med öppenvården.
- Kvinnofridsärendena är färre än prognostiserat, men förväntas öka när restriktionerna lättar.
- I simhallen och Kulturhuset Ängeln har antalet besök minskat kraftigt till följd av pandemin.
- Volymerna inom måltidsverksamheten har minskat, främst inom grundskola och gymnasieskola till följd av distansundervisning. Leveransen av matlådor till äldre har ökat.
- Antalet bygglovsansökningar och anmälningar om ej bygglovspliktiga åtgärder har ökat kraftigt.
- Bland kommunens inkomna leverantörsfakturor har andelen e-fakturor fortsatt att öka.

Händelser av väsentlig betydelse

Väsentliga händelser under perioden

Nedan sammanfattas händelser som väsentligt påverkat kommunens verksamhet och ekonomi under perioden eller på längre sikt. Det gäller exempelvis verksamhet som startats eller lagts ner, viktiga avtal som ingåtts, större investeringar som påbörjats eller färdigställt eller beslut från andra myndigheter.

Årets första månader har till stor del präglats av pandemin, vars konsekvenser för ekonomi och verksamhet redovisas utförligare i andra avsnitt.

- En ny gruppbostad inom LSS, Humlen, har startats och de första brukarna flyttade in i början av mars.
- En ny utförare av hemtjänst enligt Lagen om valfrihetssystem (LOV) har godkänts i april. En utförare av hemtjänst kommer att avslutas i maj då de inte fått tillstånd från IVO att bedriva hemtjänst.
- Inom bildningsförvaltningen har en omorganisation skett av omsorg på obekvämtid.
- Gymnasieutredningen har fortsatt och beslut om ny organisation för introduktionsprogrammet programinriktat val har tagits.
- Ett samarbetsprojekt mellan Katrineholms kommun, Katrineholm Vatten, Sörmland Vatten och Amazon Web Services har presenterats för att säkra stadens kapacitet vad avser vatten och avlopp, omhändertagande av dagvatten och hantering av översvämningsrisker. En del i det arbetet är att anlägga en våtmark vid rekreationsområdet Djulö.
- Katrineholms kommun blivit utvald att delta i ett fyraårigt pilotprojekt, *Pep-kommun*, som drivs av organisationen Generation Pep. Projektet syftar till att ta fram en modell för hur kommuner på ett evidensbaserat och effektivt sätt kan arbeta med barn och ungas hälsa i form av fysisk aktivitet och goda matvanor.
- Sedan årsskiftet är Katrineholms kommun fullvärdig medlem i kommunalförbundet Sydarkivera. Sydarkivera kommer att hantera kommunens digitala slutarkiv. Arbetet har inletts med en kommungemensam informationshanteringsplan som ska underlätta för digitaliseringen.
- Genomfarten Nya Stråket har färdigställt.
- Arbetet pågår med att byta ventilationen i Safirehuset. Verksamhet och personal har tillfälligt flyttats till andra lokaler. Kommunfullmäktiges sammanträden har flyttats till Tallåsaulan.
- Arbetet pågår med fortsatta investeringsprojekt på Backavallen, bland annat med byggnation av en ny servicebyggnad med omklädningsrum. Kompletteringar utförs inne i isarenan och på taket förbereds montage av solceller. Ny teknik installeras för att kunna tillvarata mer överskottsvärme från ishallen.
- Starten av muddring i större skala i Öljaran har försenats på grund av covid-19.
- Ett nytt intranät har upphandlats i syfte att minska kostnaderna och erbjuda organisationen en effektivare lösning.
- Inom bildningsförvaltningen har upphandling av ny lärplattform genomförts och arbetet med upphandling av verksamhetssystem påbörjats.
- Upphandlingen av verksamhetssystem till vård- och omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen har avbrutits och det är oklart när en ny process kan starta. Planering för upphandling har pågått i samverkan med socialförvaltningen i Vingåkers kommun. Upphandlingen skulle varit klar vid årsskiftet 2020/2021 och införandeprocessen beräknades att starta under 2021.
- Under perioden har upphandlingar även avslutats och avtal tecknats gällande tekniska konsulter, fyra hantverksavtal, lätta fordon, resebyråttjänster samt inbrottslarm och passagesystem.
- Ett nytt statsbidrag, *Skolmiljarden*, har införts tillfälligt 2021. Katrineholms del av bidraget kommer tillföras gymnasieskolan.
- Viadidakt har beviljats 4,7 mnkr av Skolverket för att under 2021 utveckla ett lärcentrum.

- Regeringen har fattat beslut om statsbidraget *Motverka ensamhet bland äldre och ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom*. Vård- och omsorgsförvaltningen har rekviderat 2,4 mnkr för insatser inom området.
- Regeringen har fattat beslut om utökad satsning på *Äldreomsorgslyftet*. Vård- och omsorgsförvaltningen har rekviderat 13,1 mnkr som kan användas till kompetenshöjande insatser under året. Äldreomsorgslyftet är tänkt att finnas kvar de två kommande åren men då i betydligt mindre omfattning.
- Vård- och omsorgsförvaltningen har rekviderat 2,6 mnkr från Region Sörmland gällande Nära vård.

Övriga händelser

Under perioden har även en del andra händelser som är värda att uppmärksammas ägt rum:

- I januari lanserades Katrineholmskartan på webben. I kartan kan företag och privatpersoner hämta detaljplaner samt skriva ut enklare situationsplaner som underlag för bygglovsansökningar. I april lanserades också en ny intern karta som ger förutsättningar för bättre underlag och analyser.
- Länsstyrelsen har genomfört uppföljning av kommunens krisberedskapsarbete, utan några anmärkningar.
- Vård- och omsorgsförvaltningen har varit regionen behjälplig med planering och genomförande av vaccinering av såväl brukare som personal inom kommunens verksamheter.
- Förskolan Sörgården har under våren flyttat tillbaka till sina nyrenoverade lokaler.
- Gymnasiesärskolan har fått tillfälliga lokaler på Nävertorpsområdet för att minska trängseln på Duveholmsskolan.
- I över 20 år har Viadidakt anordnat en mässa för att informera om och inspirera till högre studier. Till följd av pandemin genomfördes mässan i år digitalt och pågick från slutet av mars till början av maj.
- I mars spelades tre korta inspirationsfilmer in kring ämnet "Mat är hälsa". Syftet är att öka medarbetarens kunskap kring bra mat som en förutsättning för bättre psykisk hälsa.
- I slutet av april stod det klart att Katrineholm kommer stå värd för U-VM i bandy, som spelas i Kronfågel Isarena i januari 2022.
- Den nya discgolfbanan i Backaområdet håller på att iordningställas. Träd har averkats och marken håller på att ställas om från skogsmark till ängs- och betesmark.
- En minnesplats för husdjur har iordningställts vid Gatstuberget, som invigs i maj.
- Som ett led i arbetet med att främja biologisk mångfald har tre större insektshotell invigts, föreställande Djulö herrgård, vattentornet på norr och Gröna kulle.

Ekonomisk ställning

I detta avsnitt utvärderas kommunens ekonomiska ställning gällande utfall till och med april samt prognos för helåret. Avsnittet innehåller en genomgång av budgetföljsamheten samt analyser av utfall och prognos utifrån drifts-, investerings- och exploateringsredovisningarna.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll.

För årets fyra första månader uppgår kommunens totala budgetavvikelse till -5,9 mnkr. Helårsprognosen visar på en avvikelse mot budget på +22,8 mnkr, vilket ger ett prognostiserat resultat på 74,3 mnkr för 2021. Nämndernas samlade budgetavvikelse uppgår till -4,6 mnkr. I nämndernas avvikelse till och med april ligger en för låg budget avseende kapitaltjänstkostnader, vilket påverkar nämndernas budgetavvikelser negativt med cirka 7,5 mnkr till och med april. Det innebär att nämndernas underliggande budgetavvikelse i själva verket är positiv och uppgår till +2,9 mnkr. Nämndernas samlade helårsprognos är dock negativ och uppgår till -19,2 mnkr. Finansförvaltningens budgetavvikelse uppgår till -1,3 mnkr samtidigt som helårsprognosen är +42,0 mnkr.

Socialnämnden visar den största negativa avvikelsen både till och med april och i helårsprognosen. Socialnämnden har under de senaste åren redovisat stora underskott och åtgärdsplaner är upprättade och påbörjade. Service- och teknikenämndens underskott är en följd av intäktsbortfall på grund av pandemin. De största positiva avvikelserna står kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden för. Kommunstyrelsens positiva avvikelse mot budget både i utfall och i prognos förklaras bland annat av minskade personal-kostnader till följd av vakanser och sjukfrånvaro samt att aktiviteter inte har kunnat genomföras enligt plan. Vård- och omsorgsnämndens positiva avvikelse beror på retroaktiva intäkter för 2020.

Pensioner, semesterlöneskuld och personalomkostnader visar en negativ avvikelse till och med april men helårsprognosen är att kostnaderna kommer rymmas inom ramen. Denna skillnad beror dels på en stor kostnad för pensioner i april, dels på ett minskat uttag av semesterdagar jämfört med tidigare år. Budgetavvikelsen för skatter och utjämning är positiv både för perioden och i helårsprognosen. När budgeten beslutades var osäkerheten stor kring hur pandemin skulle påverka skatteintäkterna. Effekten blev mindre negativ än befarat.

En mer fullständig redovisning av avvikelserna finns i avsnittet ekonomiskt utfall enligt driftredovisningen.

Ekonomiskt utfall och helårsprognos enligt driftsredovisningen

Belopp i tkr	Redovisat jan - apr 2021			Budget	Avvikelse	Redovisat	Budget	Prognos
	Intäkter	Kostnader	Netto	jan-apr 2021	jan-apr 2021	jan-apr 2020	2021	avvikelse 2021
Kommunfullmäktige/ politisk ledning	0	-2 859	-2 858	-4 087	1 228	-4 006	-11 656	100
Kommunstyrelsen	22 910	-78 352	-55 442	-59 512	4 070	-65 221	-196 773	4 800
Bygg- och miljönämnd	-1	-145	-145	-223	78	-178	-670	0
Service- och tekniknämnden	52 627	-93 805	-41 178	-36 966	-4 212	-38 482	-121 300	-3 300
Socialnämnden	7 741	-81 687	-73 945	-63 548	-10 398	-63 129	-191 735	-23 000
Kulturnämnden	2 465	-16 603	-14 138	-13 684	-454	-14 056	-43 205	0
Bildningsnämnden	268 468	-562 612	-294 145	-295 977	1 832	-285 063	-901 479	200
Vård- och omsorgsnämnden	72 265	-319 902	-247 637	-250 155	2 518	-233 523	-786 613	2 200
Viadidaktämnden	15 078	-33 611	-18 533	-19 297	764	-20 790	-63 896	0
Räddningstjänst	0	-10 732	-10 732	-10 666	-66	-10 932	-32 010	-200
Summa nämnder	441 554	-1 200 308	-758 754	-754 115	-4 639	-735 381	-2 349 337	-19 200
Skatter och utjämning	808 770	0	808 770	789 578	19 191	763 718	2 369 683	39 000
Statsbidrag	10 917	0	10 917	5 148	5 769	0	15 449	5 800
Pensioner/semesterlöne- skuld/personalomkostnad	0	-81 836	-81 836	-52 171	-29 665	-83 825	-29 685	0
Övrig finans	19 422	-1 435	17 987	14 540	3 447	11 286	45 398	-2 800
Summa finans	839 108	-83 271	755 837	757 094	-1 257	691 178	2 400 845	42 000
RESULTAT	1 280 662	-1 283 579	-2 917	2 979	-5 897	-44 203	51 509	22 800
Prognostiserat resultat 2021							74 309	

Helårsprognosen i april är för Katrineholms kommun är ett resultat på 74,3 mnkr vilket är en positiv avvikelse mot budget om 22,8 mnkr. Resultatet för januari till april 2021 uppgår till -2,9 mnkr, vilket är en negativ avvikelse mot budget på -5,9 mnkr.

Kommunens driftsredovisning är uppdelad i två områden; nämnder och finans.

Den stora skillnaden mellan utfall och prognos ligger på finansens. Finansens visar på en positiv prognos och nämnderna på en sammanlagd negativ prognos där socialnämnden är den nämnd som sticker ut negativt.

Nämnder

Nämnderna visar en negativ avvikelse mot budget på -4,6 mnkr till och med april och en helårsprognos på -19,2 mnkr. På nämnderna finns det en budget för kapitaltjänstkostnader som blivit felaktigt periodiserad till och med april och är för låg för perioden. Det kommer att justeras för året men påverkar nämndernas budgetavvikelser negativt med cirka 7,5 mnkr till och med april. Nämndernas underliggande budgetavvikelse är i själva verket positiv och uppgår till +2,9 mnkr. Socialnämnden visar på den största negativa avvikelserna både gällande utfall och prognos.

För kommunfullmäktige och politisk ledning är utfallet till och med april en positiv avvikelse på +1,2 mnkr, prognosen visar en positiv avvikelse mot budget på +0,1 mnkr för helåret.

Kommunstyrelsens resultat visar på en avvikelse mot budget på +4,0 mnkr, exkluderas kapitaltjänsten hamnar avvikelserna på +7,2 mnkr. Prognosen för helåret uppgår till +4,8 mkr. Den positiva avvikelserna beror bland annat på minskade personalkostnader till följd av vakanser och sjukfrånvaro samt att aktiviteter inte har kunnat genomföras enligt plan. Det beror också på minskade kostnader av serverunderhåll och lagring, ökade intäkter för bygglovsansökningar samt en återbetalning för kollektivtrafiken för föregående år. Avvikelsen kan komma att ändras beroende på hur stor del av planerade aktiviteter som kan genomföras senare under året. Det krävs en fortsatt uppföljning av kostnader för att stämma av eventuella avvikelser mot budget. Det finns en osäkerhet om hur stora avvikelserna kommer att bli för minskade intäkter inom kollektivtrafiken och p-platser. Dessutom har redovisningsprinciperna för exploateringar förändrats, vilket kommer att påverka driften. Inför kommande år finns behov av att anpassa budgeten för exploateringar till

förändrade redovisningsprinciper.

Service och tekniknämnden visar en negativ avvikelse mot budget på -4,2 mnkr, exkluderas kapitaltjänsten blir avvikelsen -0,7 mnkr. Det prognostiserade resultatet för helåret är -3,3 mnkr. För att minska effekten av pandemin har ett antal åtgärder vidtagits. Då simhallen hållits stängd för allmänheten och arbetsuppgifterna därmed varit färre har enheten sportcentrum deltagit i det kommunövergripande säkerhetsarbetet i gruppen för barn och unga. Personal har även lånats ut till omlastningscentralen. Även inom mat och måltiders verksamheter har personalomflyttningar gjorts då vissa kök varit stängda eller har haft färre besökare. Detta för att minska kostnader för vikarieanskaffning. Den negativa prognosen beror på intäktsbortfall för sportcentrum och mat och måltider. Prognosen är beräknad på att nuvarande pandemiläge råder till och med augusti och att verksamheterna därmed återgår till normalläge.

Socialnämndens redovisar en negativ avvikelse mot budget på -10,4 mnkr. Helårsprognosen uppgår till -23,0 mnkr. Den största negativa avvikelsen avser placeringar inom HVB-vård för barn och unga men placeringarna för vuxna visar också på en negativ avvikelse. Kostnaderna för enskilda placeringar har ökat. För att minska placeringskostnaderna har hemtagning påbörjats genom att vuxna erbjuds hjälp på hemmaplan. Kostnaden för placeringar beräknas därför minska under kommande månader och minska budgetavvikelsen på helåret. Även försörjningsstöd bidrar till den negativa avvikelsen mot budget. Kostnaderna har dock minskat under årets första fyra månader i jämförelse mot samma period 2020 och prognosen visar på en minskning på 4,5 mnkr för helåret. Socialnämnden fick inför budget 2020 i uppdrag att inom två år arbeta bort underskottet som redovisades 2019. I budget 2021 förlängdes uppdraget med ett år, så att det även omfattade 2022. I och med detta fick socialnämnden ett extra tillskott om 10 mnkr i budget fram till och med 2022. Genomförda kostnadsminskningar har inte varit tillräckliga och målet har inte uppnåtts. Ytterligare åtgärder krävs för att nå ett resultat i balans.

Kulturnämndens avvikelse mot budget uppgår till -0,5 mnkr, med kapitaltjänsten borträknad blir avvikelsen -0,2 mnkr. Helårsprognosen visar ett resultat i balans med budget. Avvikelsen för perioden förklaras framförallt av att större delen av projekt-och och grundbidrag till föreningar är utbetalt för hela året.

Bildningsnämnden redovisar en positiv avvikelse mot budget på +1,8 mnkr. Det prognostiserade resultatet för helåret är +0,2 mnkr. För att prognosen ska hålla behöver effektiviseringskravet på interna verksamheter verkställas. Den största negativa avvikelsen i prognosen avser ökade kostnader för gymnasieelever i andra kommuner. Det vägs i dagsläget upp av positiva prognoser inom bland annat förvaltningsledning, förskola och gymnasieskola. Förskolans prognos avser ökade intäkter för barn i förskolan under slutet av våren på några förskolor och ökade intäkter från statsbidraget för mindre barngrupper. Katrineholms gymnasieskolas positiva prognos beror på att för flera gymnasieprogram har personalkostnaderna varit lägre än beräknat. Det beror på att det har varit mycket sjukskrivningar, främst på grund av pandemin. Eftersom distansundervisning har bedrivits har det inte varit möjligt att ta in vikarier. Kommunens grundskolor inklusive grundsärskolan prognostiserar just nu en negativ avvikelse. Det förklaras främst av färre elever till hösten än vad som tidigare prognostiserats. De skolor som i dagsläget prognostiserar en negativ avvikelse mot budget behöver vidta åtgärder för att minska sina kostnader. I vårbudgeten aviserades mer pengar till skolorna via Skolmiljarden, vilket kan komma att påverka prognosen framöver.

Vård- och omsorgsnämnden redovisar en positiv avvikelse mot budget på +2,5 mnkr, exkluderas kapitaltjänstkostnaderna blir avvikelsen +2,9 mnkr. Den största negativa avvikelsen till och med april avser den kommunalt utförda hemtjänsten som även visar på en kostnadsökning i jämförelse mot föregående år. Alla hemtjänstområden har upprättat handlingsplaner för att komma tillrätta med det underskott som uppkommit i år jämfört med förra året. Under mars har det inkommit medel för återsökning gällande merkostnader för covid-19 som avser 2020. Ytterligare en avvikelse som påverkat resultatet är retroaktiv intäkt för personlig assistans som avser 2020. Helårsprognosen visar på en budgetavvikelse på +2,2 mnkr till följd av de av överskjutande medlen från 2020.

Viadidaktiknämnden redovisar en positiv avvikelse mot budget på +0,8 mnkr. Det prognostiserade resultatet för helåret följer budget. Förvaltningsledningen har en positiv avvikelse som bland annat beror på lägre personalkostnader än budgeterat. Delar av de ordinarie tjänsterna finansieras av projektmedel och under året kommer därför tidsbestämda anställningar att göras. Det innebär att personalkostnaderna kommer motsvara budgeterade medel vid årets slut. Vuxnas lärande visar ett positivt resultat som delvis beror på externa intäkter kopplade till ESF-projekt och utbetalningar från Skolverket. Köp av externa distansutbild-

ningar har inte nyttjats i den utsträckning som planerats. Arbetsmarknad har arbetsmarknadsanställningar från föregående år som bidrar till överanställning i början av året. Det kommer att rätta upp sig till årets slut.

Finans

Finansen prognostiserar en positiv avvikelse mot budget om +42,0 mnkr, utfallet till och med april visar på en budgetavvikelse på -1,3 mnkr. Att det skiljer så mycket mellan utfall och prognos förklaras framförallt av stora negativa avvikelser mot budget avseende pensionskostnader och kostnader för semesterlöneskuld i april. Det förklaras också av att det finns budget för nyproducerade lokaler på finanserna som ska fördelas ut till nämnd i samband med att lokalerna tas i bruk. Pensionskostnaderna ligger för perioden över budget på grund av en engångskostnad utifrån förändringar i beräkningsmetoden. Uttaget av semesterdagar är för perioden lägre jämfört tidigare år, vilket medfört att semesterlöneskulden är högre än budgeterat. Under sommaren förväntas semesterlöneskulden att minska och därefter följa budget.

Under hösten 2020, då budgeten beslutades, var osäkerheten stor och prognoserna varierande gällande skatteintäkter och utjämning på grund av pandemins effekter. Prognoserna visar nu på betydligt högre skatteintäkter vilket ger en positiv avvikelse både gällande utfall till och med april och i helårsprognosen.

Det riktade statsbidrag som kommunen får avseende ersättning för sjuklönekostnaden redovisas på finanserna. Då utfallet är ovisst är prognosen satt till utfallet, intäkten kommer med största sannolikhet bli högre men prognosen är satt utifrån försiktighetsprincipen.

I helårsprognosen för finanserna finns även kostnaden för det engångsbelopp som ska betalas ut till lärare, skolledare och studie- och yrkesledare som omfattas av Skolavtal 21. Engångskostnaden kommer att belasta finanserna och inte aktuella nämnder.

Ekonomiskt utfall och helårsprognos enligt investerings- och exploateringsredovisningen

Investeringar

Nämnd	Utfall per 30/4 2021	Budget helår 2021	Kvar av årets budget	Prognos avvikelse helår 2021
Kommunstyrelsen	-5 332	-36 697	31 365	516
<i>varav kommunledningsförvaltningen</i>	-872	-16 640	15 768	516
<i>varav samhällsbyggnadsförvaltningen</i>	-4 460	-20 057	15 597	0
Service- och tekniknämnden	-14 452	-78 941	64 489	1 400
<i>varav projekt Backavallen</i>	-12 639	-39 300	26 661	0
Socialnämnden	-385	-3 481	3 096	1 600
Kulturnämnden	-1 086	-4 131	3 045	0
Bildningsnämnden	-2 753	-21 010	18 257	4 000
Vård- och omsorgsnämnden	-5 371	-19 282	13 911	3 270
Viadidaktiknämnden	-446	-504	58	0
Summa	-29 825	-164 046	134 221	10 786

Av kommunens budgeterade medel för investeringar i verksamheterna har 18,2 procent nyttjats fram till sista april. Under perioden har ett flertal projekt startats och fortskrider enligt plan. Prognosen visar att över 93 procent av investeringsbudgeten kommer nyttjas under året.

Projekt Backavallen är inne på etapp två med bland annat byggnation av servicebyggnad. Bildningsnämnden upphandlar en lastbil och cirkusplatsen byggs om för att bli en plats för övningskörning. Vård- och omsorgsförvaltningen största investering är inventarier till Dufvegården med en budget på 13 mnkr, projektet löper på enligt plan. De förvaltningar som har i plan att upphandla nya verksamhetssystem under 2021 skjuter upp det till 2022 eller senare, därav positiva prognoser för bildningsnämnden, socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden.

Exploateringar

Huvudprojekt	Utfall per 30/4 2021	Budget helår 2021	Kvar av årets budget	Prognos avvikelse helår 2021
Exploateringar	3 767	-127 800	131 567	
Summa	3 767	-127 800	131 567	

Utfallet för perioden är positivt eftersom intäkter för försäljning av tomter och mark har överstigit kostnaderna under perioden. Vissa intäkter och kostnader som för året är budgeterade som investeringar/exploateringar kommer påverka driften på grund av att redovisningsprinciperna har ändrats. Det gör det svårt att ange någon prognos men avvikelser kommer uppstå.

Avsatta medel

Utifrån god ekonomisk hushållning har kommunen reserverat medel för att möta framtida kostnader. Kommunen har tre olika sorters avsatta medel; resultatutjämningsreserv (RUR), en så kallad integrationsfond samt tillväxtfrämjande medel från tidigare års resultat.

Kommuner har enligt kommunallagen möjlighet att avsätta medel inom det egna kapitalet till en resultatutjämningsreserv (RUR). Reserven kan användas i balanskravsutredningen för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Kommunfullmäktige i Katrineholm beslutade i maj 2013 om att anta riktlinjer för resultatutjämningsreserven (RUR) samt att göra en avsättning till RUR om 17 mnkr. Av 2020 års resultat avsattes ytterligare 66,6 mnkr. Den totala avsättningen till RUR uppgår därefter till 83,6 mnkr.

Kommunen har även avsatt medel som kommunen erhåller för sitt breda integrationsåtagande. Ett åtagande som sträcker sig över flera år varför intäkterna inte förs direkt mot resultatet, utan reserveras för framtida åtaganden. En del av den schablonersättning som årligen tilldelas kommunen från Migrationsverket avsätts till fonden för att kunna användas till specifika projekt. I kommunens övergripande plan med budget 2021-2023 togs beslut om att under 2021 använda 11,8 mnkr av integrationsfonden.

Därutöver har delar av tidigare års resultat reserverats för tillväxtfrämjande åtgärder. I samband med årsredovisningarna för åren 2010 till 2015 har kommunen reserverat medel av resultatet för särskilda framtida satsningar avseende välfärdsutmaningar och tillväxtprojekt. Dessa medel påverkar resultatet när de används.

De avsatta medlen uppgick den 31 december 2020 till totalt 80,2 mnkr. Efter avsättning av årets resultat till RUR uppgick de avsatta medlen till totalt 146,8 mnkr inför 2021. Till dessa har årets avsättningar till integrationsfonden adderats.

Totalt uppgår kommunens avsatta medel till 148,3 mnkr per 30 april 2021. Beaktat att det i övergripande plan med budget 2021-2023 reserverades 11,8 mnkr för olika satsningar under 2021 (varav 0,2 tkr har använts hittills) finns det i dagsläget 136,7 mnkr kvar att besluta om.

Avsatta medel, mnkr	30 april 2021
RUR	83,6
Tillväxtfrämjande medel	35,3
Integrationsfonden	29,4
<i>varav reserverade för satsningar 2021</i>	11,6
TOTALT	148,3
Kvar att besluta om	136,7

Väsentliga personalförhållanden

Kommunens personalarbete utgår från de personalpolitiska målen i kommunplan 2019-2022 och det reviderade personalpolitiska programmet som fastställdes av kommunfullmäktige i juni 2020.

Personalkostnader & personalstyrka

Kommunens lönekostnader har ökat med drygt 28 mnkr jämfört med motsvarande period 2020. Ökningen är till största del en följd av löneöversyn för både 2020 och 2021 samt fler årsarbetare.

Kommunens totala kostnad för övertid ökade något jämfört med föregående period. För flera förvaltningar har pandemin inneburit att ordinarie arbete har avstannat eller till och med uteblivit, medan det inom andra verksamheter inneburit en högre personalbemanning.

Antalet årsarbetare har ökat med motsvarande 80 heltidstjänster jämfört med motsvarande period förra året. Som en följd av att de riktade statsbidragen minskades inför 2020 fick verksamheter ställas om och antalet årsarbetare minskade. Under 2020 och inför 2021 har statsbidragen, såväl riktade som generella, ökat och antalet årsarbetare har blivit fler. Den särskilda satsningen på åtgärdsanställningar har också inneburit fler årsarbetare. De åtgärdsanställda ingår inte i redovisningen av antalet månadsanställda.

Andelen timanställda har ökat något jämfört med 2020. Inom delar av kommunen har behoven av bemanning genom timvikarier ökat på grund av högre sjukfrånvaro och ändrade restriktioner vid symptom på covid-19. Skillnaderna är stora mellan olika förvaltningar. Vård- och omsorgsförvaltningen har en hög andel timvikarier och åtgärder för att minska andelen timanställda kommer att vidtas. Majoriteten av bildningsförvaltningens timvikarier hyrs in från extern part sedan 2019 och syns inte i statistiken. Det gör att nyckeltalet för timvikarier inte är jämförbart.

Även antalet månadsanställda har ökat. Inom vård- och omsorgsförvaltningen har en ny gruppbostad startats och vissa förstärkningar har skett inom särskilt boende för äldre.

Nyckeltal	Mätdatum	Totalt 2021	Kvinnor 2021	Män 2021	Totalt 2020	Kvinnor 2020	Män 2020
Lönekostnader totalt, tkr	1/1-30/4	580 039			551 985		
Kostnad övertid inkl mertid, andel av lönekostnader totalt (%)	1/1-30/4	0,4%			0,3%		
Årsarbetare, antal omräknade heltider	1/1-31/3	3 266,8	2 549,4	717,4	3 188	2 497	691
Timanställda, andel av totalt antal årsarbetare (%)	1/1-31/3	6%	5,7%	7%	5,8%	5,3%	7,8%
Månadsanställda, antal	30/4	3 314	2 605	709	3 259	2 584	675

Medarbetarskap & ledarskap

Med utgångspunkt från de analyser som gjorts utifrån den HME undersökning som genomfördes i slutet av 2020 har varje förvaltning utarbetat handlingsplaner. Syftet med handlingsplanerna är att utveckla och förbättra.

Med finansiering från Omställningsfonden (KOM-KR) har en större utbildningsinsats i förändringsledning genomförts för alla kommunens chefer under våren, tre halvdagar under ledning av Anders Lundin. Exempel på ytterligare åtgärder för att stärka ledarskapet är införandet av chefsforum inom vård- och omsorgsförvaltningen samt arbetet kring effektivt ledarskap inom bildningsförvaltningen.

Kompetensförsörjning & kompetensutveckling

Andelen månadsanställda som arbetar heltid har ökat med 1,7 procentenheter jämfört med motsvarande period 2020, ökningen syns för både kvinnor och män. Störst ökning ses inom vård- och omsorgsförvaltningen, där andelen ökat från 62,9 till 67,3 procent. Andelen har ökat för såväl kvinnor som för män men skillnaden är fortsatt stor mellan könen avseende val av sysselsättningsgrad. Inom Viadidakt

har andelen månadsanställda som arbetar heltid minskat något. Det förklaras av deltidsanställningar inom tidsbegränsade projekt, samt deltidsanställningar som uppkommer när en anställd under en period delar sin tid mellan ordinarie tjänst och ett projekt. I det senare fallet redovisas anställningen som två deltidsanställningar. Det har även bidragit till att den genomsnittliga sysselsättningsgraden för månadsanställda som arbetar deltid har minskat.

Antalet tillsvidareanställda som under våren avslutat sin anställning på egen begäran har minskat jämfört med 2020. Inom socialtjänsten är personalomsättningen dock relativt hög. I syfte att minska omsättningen har förvaltningen påbörjat en dialog för att hitta hållbara och långsiktiga lösningar.

Nyckeltal	Mätdatum	Totalt 2021	Kvinnor 2021	Män 2021	Totalt 2020	Kvinnor 2020	Män 2020
Månadsanställda som arbetar heltid, andel (%)	30/4	79,4%	76,9%	88,4%	77,7%	75%	87,9%
Månadsanställda med heltidsanställning som har valt att arbeta deltid, andel (%)	30/4	16,5%	19,1%	7%	18,3%	21%	7,8%
Genomsnittlig sysselsättningsgrad månadsanställda som arbetar deltid (%)	30/4	73,9%	75,2%	64,6%	74,3%	75,4%	65,7%
Tillsvidareanställda som slutat på egen begäran, antal	1/12-31/3	50			64	51	13
Tillsvidareanställda som gått i pension, antal	1/12-31/3	17			15	14	1

Hållbart arbetsliv & arbetsmiljö

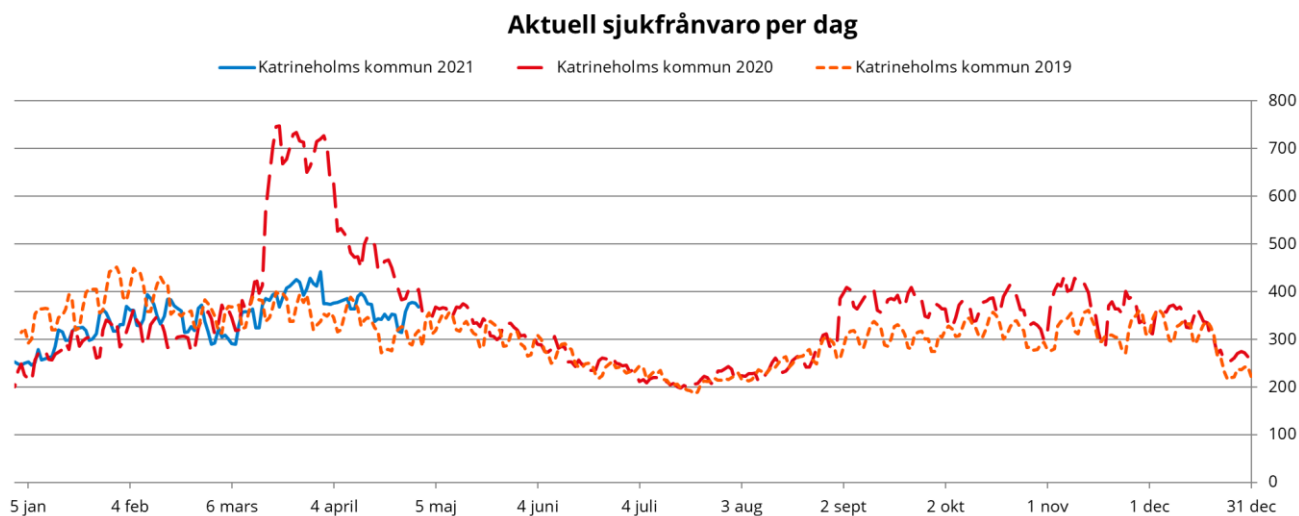
Även inledningen på 2021 har präglats av pandemin. Då mätperioderna som jämförs båda har påverkats av pandemin är resultatet inte jämförbart med ett normalår.

Sjuklönekostnadernas andel av de totala lönekostnaderna har minskat, vilket sannolikt är en effekt av vaccineringen av vårdpersonal och äldre brukare. Däremot har det skett en ökad smittspridning bland barn och unga, vilket har påverkat sjukfrånvaron inom förskola och skola under årets första månader. Till följd av detta har förskolor periodvis hållits stängda och distansundervisning inom gymnasieskolan fortsatt. Totalt har sjukfrånvaron ökat, särskilt för kvinnor. Den ökade sjukfrånvaron kan även vara en indikation på att rådet att stanna hemma vid minsta symptom har följts.

Andelen tillsvidareanställda som haft högst fem sjukfrånvarodagar under de senaste tolv månaderna, det vill säga frisktalet, ligger dock kvar på ungefär samma nivå som förra året. Något som inte syns i statistiken är det man kallar sjuknärvaron. Då det är enklare att arbeta hemifrån med lätta förkylningssymptom finns det skäl att anta att sjuknärvaron har ökat.

Nyckeltal	Mätdatum	Totalt 2021	Kvinnor 2021	Män 2021	Totalt 2020	Kvinnor 2020	Män 2020
Sjuklönekostnader, andel av lönekostnader totalt (%)	1/1-30/4	2,6%			3,3%		
Frisktal, tillsvidareanställda som haft högst 5 sjukfrånvarodagar senaste 12 månaderna (%)	1/5-30/4	45,7%	43,6%	54,7%	46,4%	44,6%	54,2%
Sjukfrånvaro totalt (%)	1/12-28/2	7,8%	8,4%	5,7%	7%	7,4%	5,5%

För att kunna följa sjukfrånvarons utveckling under pandemin har en kompletterande rapport tagits fram, se diagram nedan. Diagrammet visar att sjukfrånvaron i början av 2021 faktiskt var lägre än före pandemin 2019. I mars 2021 sågs en mindre ökning av sjukfrånvaron, men långt ifrån den kraftiga ökning som skedde vid motsvarande tid 2020.

Diagrammet visar aktuell sjukfrånvaro totalt. Redovisas per sjukorsak inkl. långtidssjukskrivningar (en person kan förekomma två gånger i underlaget).

Jämställdhet

Heltid som norm är viktigt för att bidra till ett mer jämställt arbetsliv och samhälle. Av kommunens månadsanställda är det en betydligt högre andel av männen som arbetar heltid, 88,4 procent jämfört med 76,9 procent av kvinnorna. Jämfört med förra året har dock andelen som arbetar heltid ökat något mer bland kvinnor än män, vilket tyder på att skillnaderna minskar på sikt.

Gällande uttag av VAB (vård av barn) är det fortfarande skillnad mellan könen, men skillnaden har minskat jämfört med motsvarande period förra året. VAB utgör 1,1 procent av kvinnornas årsarbetstid och 0,7 procent av männens. Totalt sett har uttaget av VAB minskat något som andel av den totala årsarbetstiden.

Nyckeltal	Mätdatum	Totalt 2021	Kvinnor 2021	Män 2021	Totalt 2020	Kvinnor 2020	Män 2020
Månadsanställda som arbetar heltid, andel (%)	30/4	79,4%	76,9%	88,4%	77,7%	75%	87,9%
VAB-tid, andel av total årsarbetstid (%)	1/1-30/4	1%	1,1%	0,7%	1,2%	1,3%	0,8%

Förväntad utveckling

Samhällsekonomisk utveckling

Trots den förväntade återhämtningen förblir lågkonjunkturen djup 2021 och arbetslösheten förväntas uppgå till närmare 9 procent, i genomsnitt. När arbetslösheten stiger får nya studenter svårare att ta sig in på arbetsmarknaden. Liksom vid tidigare lågkonjunkturer kommer sannolikt antalet som studerar att öka och även tiden för studier att bli längre, vilket kommer att bidra till en dämpning av arbetsutbudet kommande år. Det kommer att ta tid för såväl sysselsättningsgraden som arbetskraftsdeltagandet att återhämta sig. En balans på arbetsmarknaden förväntas att nås först 2024, då med en högre jämviktsarbetslöshet på 7,5 procent.

Statens skuld som andel av BNP har minskat under en lång period. Kommuner och regioner har dock haft en successivt stigande skuld, som kan förklaras av befolkningsökningar för grupperna äldre, barn och unga, vilket drivit upp kostnadsökningarna. Stora investeringsbehov i skolor, förskolor, sjukhus, VA-anläggningar och äldreboenden har dessutom ökat kostnaderna. Under pandemiåret har stora statliga satsningar gjorts för att stötta kommuner. Detta gav ett positivt finansiellt sparande för kommunsektorn 2020. Utmaningarna att finansiera de ökade investeringsbehoven finns fortfarande kvar åren framöver.

De tillfälliga förstärkningarna från staten kommer att minska åren framöver, vilket kommer att ge snabb nedgång i resultatet. Den demografiska utvecklingen kommer att medföra betydande utmaningar och få långsiktiga effekter på ekonomi och bemanning framöver. Det blir en stor utmaning att både effektivisera verksamheten och komma ikapp med sådant som inte kunnat göras till följd av pandemin.

Den demografiska utmaningen beror, något förenklat, på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antalet invånare i yrkesför ålder. Samtidigt är det den arbetsföra befolkningen som ska svara för såväl finansiering som bemanning av välfärden. Behoven av välfärd ökar med cirka en procent per år under den kommande tioårsperioden, främst är det äldreomsorgen som har ett ökande behov men behov finns även för förskola och skola. Kostnaderna och antalet sysselsatta i kommunal sektor har under de senaste decennierna ökat i betydligt snabbare takt än vad som motiveras av den demografiska utvecklingen, främst till följd av ambitionshöjningar. Den utveckling som sektorn haft hittills kommer inte att vara möjlig i framtiden. Det mesta talar för att bemanningen inte kommer att kunna öka i takt med välfärdsbehoven.

En rad åtgärder har diskuterats för att möta den demografiska utmaningen, såsom höjda skatter, höjda avgifter, höjd pensionsålder, ökad arbetskraftsinvandring, sänkta ambitioner och effektiviseringar. På senare tid har digitalisering framhållits som en stark kandidat. Även främjande och förebyggande arbete är ett sätt att bromsa ökade behov och bidra till bättre nyttjande av tillgängliga resurser. Det är inte troligt att någon enskild åtgärd räcker, däremot kan många bidrag från en rad olika åtgärder räcka för att klara utmaningen.

Utveckling och planerade åtgärder i Katrineholm

Konjunkturen har påverkat kommunen och arbetslösheten uppgick vid utgången av april till 10,0 procent, vilket är väsentligt högre än riket (8,2 procent). Arbetslösheten har dock minskat något sedan årsskiftet. Jämfört med april 2020 är arbetslösheten i såväl Katrineholm som i riket relativt oförändrad. I Katrineholm har dock ungdomsarbetslösheten ökat med drygt en procentenhet, från 14,4 procent 2020 till 15,5 procent 2021. I riket har den däremot minskat något, från 10,8 procent 2020 till 10,5 procent 2021.

Med en minskad smittspridning kommer kommunorganisationen under året att återgå till en mer normal verksamhet, eller det nya normala. Förändrade arbetssätt och distansarbete kommer med all sannolikhet att fortsätta. Ett förändrat arbetssätt kommer bland annat att påverka hur och när vi möts, lokalernas framtida utformning och omfattning samt resmönster. Organisationen behöver anpassas och i viss mån formas om. Det är viktigt att de negativa konsekvenserna av pandemin inte får leva vidare, då det till exempel kan få negativa effekter på barn- och ungdomars mående och hälsa. Samtidigt är det viktigt att de lärdomar och möjligheter som arbetet kring pandemin har skapat tas tillvara.

För närvarande pågår åtgärder för att minska smittspridningen inom alla verksamheter. Idrottshallar, simhall och bibliotek har till stora delar varit stängda för allmänheten under perioden. Möten och utbildningar hålls digitalt där det är möjligt. De medarbetare som har möjlighet, arbetar hemifrån. Distansundervisning sker både i skolan och för Viadidakt. Vid distansundervisning prioriteras åk 9 att vara på plats i skolan så att de stödinsatser som påbörjats i främst i matematik kan fortgå. Även individuella stödinsatser för elever i år 9 kan på detta sätt fortgå. För gymnasieskolan prioriteras årskurs 3 samt yrkesprogram och vid behov undervisning på plats för vissa elever. Ambitionen är att genomföra återgång till att bedriva vuxenutbildning på plats så snart detta är möjligt, där de som har störst behov av ett nära stöd i undervisningen ska prioriteras först.

Planering och genomförandeplaner görs för att kunna nyttja de nya riktade statsbidragen. Inom äldreomsorgen finns statsbidrag för att öka kompetensen genom äldreomsorgslyftet, för att motverka ensamhet bland äldre och kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom. Regering och riksdag har också fattat flera beslut för att få fler vuxna att utbilda sig, vilket ger extra medel för Viadidakt. I kombination med den samhällsekonomiska utvecklingen kan detta leda till en ökning av inflödet till Komvux. De ökade anslagen för sommar- och ungdomsjobb bidrar till en extrasatsning för ungdomar. Även skolan kommer under året få riktade statsbidrag.

Samtliga nämnder arbetar kontinuerligt för att nå målet ekonomi i balans. Det största utmaningen har socialförvaltningen. Planerade åtgärder finns, bland annat förändrade arbetssätt för att minska antalet placeringar och nå en hållbar minskning över tid, enbart använda upphandlade HVB-hem, utreda ärenden och polisanmäla där bidragsbrott misstänks, sänkta ersättningsnivåer till familjehem utifrån SKR:s riktlinjer samt fortsätta att rekrytera egna familjehem för att kunna minska behovet av konsulentstödda familjehem. Viadidakt och socialförvaltningen fortsätter också arbetet med att analysera förutsättningarna för hur fler personer ska komma i egen försörjning, bland annat genom att försörjningsstöd konverteras till lön.

För ökad måluppfyllelse inom skolan har en rad åtgärder upprättats. Insatser har tagits fram och kommer följas upp kopplat till fyra prioriterade mål; alla elever i Katrineholms kommun tar gymnasieexamen, chefer i bildningsförvaltningen är effektfulla, verksamheten bedriver ett offensivt kvalitetsarbete, verksamheten genomsyras av innovation och nytänkande. Tillsammans med andra förvaltningar kommer utvecklingsområden identifieras och förslag på åtgärder tas fram som kan effektivisera verksamheten och minska interna kostnader.

Inom vård- och omsorgsförvaltningen görs särskilda insatser för hemtjänsten för att få ner kostnaderna, bland annat genom bemanning och schemaplanering. Det är oklart hur pandemin kommer påverka kostnaderna under resterande del av 2021.

Utöver pandemin och lågkonjunkturen är finansieringen av välfärden och kompetensförsörjningen de främsta utmaningarna för Katrineholms kommun framöver, liksom för övrig offentlig sektor. Historiskt har ökade ambitionsnivåer, statliga som kommunala, inneburit att kostnadsökningen varit högre än vad som varit motiverat utifrån demografi. Det kan också ses i Katrineholms kommun. Med ökade nationella krav kommer samtidigt kostnaderna att öka ytterligare. En rad lagändringar utreds och bereds för närvarande inom Regeringskansliet som, om de genomförs, kommer få stor påverkan på kommunens verksamheter. Det gäller bland annat ny socialtjänstlag och flera förslag som påverkar grundskola, vuxenutbildning och sfi.

Trots befolkningsminskningen under första kvartalet 2021 förväntas befolkningen i Katrineholm att fortsätta öka. Fler invånare påverkar samtidigt efterfrågan på kommunal verksamhet, bostäder, vatten och renhållning med mera. Prognoser för den demografiska utvecklingen i Katrineholm visar att antalet barn och unga samt äldre ökar betydligt mer jämfört med befolkningen i yrkesverksam ålder. Det innebär att färre personer ska försörja fler och att konkurrensen om arbetskraften ökar. De ökande volymerna i de kommunala verksamheterna bidrar också till ökad efterfrågan på arbetskraft. För att möta och klara kompetensförsörjningen behöver fler komma in på arbetsmarknaden och fler jobba mer tid.

För att säkra kompetensförsörjningen och finansieringen av välfärden, krävs flera åtgärder:

- Hålla tillbaka kostnadsutvecklingen genom ständiga effektiviseringar, dämpade ambitionshöjningar, förändrade arbetssätt och digitalisering
- Minimera och prioritera investeringar för att dämpa avskrivningskostnaderna och öka självfinansieringsgraden

- Minska sjuktalen och arbeta med förebyggande hälsa för kommunens medarbetare
- Höja sysselsättningsgraden för anställda och ge förutsättningar att förlänga arbetslivet
- Förbättra skolresultaten
- Arbeta med tidiga och förebyggande insatser för bättre folkhälsa, med särskilt fokus på barn och unga
- Öka anställningsbarheten bland kommunens invånare

För att möta kommande utmaningar är det också viktigt att kommunen fortsätter utveckla sin attraktionskraft både som plats och som arbetsgivare. Attraktiva och trygga boendemiljöer, goda arbetsmiljöer, hög kvalitet i förskola och skola samt goda kommunikationer är områden som är viktiga för att fler ska söka jobb, bosätta sig och stanna kvar i Katrineholms kommun.

Bilagor

Bilaga 1: Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag

I tabellen redovisas aktuell status för de uppdrag som kommunfullmäktige beslutade om i övergripande plan med budget 2021-2023. I redovisningen används dessa symboler:

- Pågår
- Genomfört

Status	Uppdrag	Kommentar
	Införa kompetenshöjande aktiviteter inom försörjningsstödet med krav på daglig närvaro SOCN, VIAN	Under perioden januari till och med april har 41 personer anvisats av socialförvaltningen till en daglig aktivitet inom ramen för det särskilda uppdraget. Viadidakts insats har bland annat bestått av samhällsinformation, hälsa och livsstil samt träning i svenska språket. Mer än hälften av deltagarna har efter avslutad insats fortsatt till Viadidakts ordinarie arbetsmarknadsinsatser eller studier. Närvaron har varit hög för vissa individer, men i genomsnitt legat under 50 procent. Under perioden har tio hela avslag samt femton delavslag gjorts på ansökningar om försörjningsstöd till följd av frånvaro, vilket innebär drygt 114 tkr i som inte beviljats. Antalet deltagare är färre än vad som förväntades i planeringsskedet. Hur insatsen kommer att utformas under resten av året är beroende av hur inflödet utvecklas.
	Kartlägga och sätta stopp för felaktiga utbetalningar och välfärdsbedrägerier SOCN	Rekrytering av handläggare påbörjades i november 2020 och har förlängts vid flera tillfällen. Ny annons är ute och förväntas leda till anställning i juni. Arbetet är påbörjat genom en tillfällig intern omfördelning av arbetsuppgifter. Rutiner för handläggningen har tagits fram. Samverkan med polisen har inletts och fortsätter genom en nystartad länsgemensam samverkan. För närvarande utreds tre ärenden för misstänkt bidragsbrott. Planeringen är att samtliga ärenden inom försörjningsstöd ska granskas under året.
	Trygghetsskapande åtgärder för barn och unga BIN, KS	Det uppsökande fältarbetet bland ungdomar har intensifierats både i skolan och på fritiden, med fokus på otrygga platser och platser där ungdomar samlas samt "riskhelger", exempelvis vid sportlov, påsklov och valborg. Två trygghetsvärdar finns sedan början av året anställda under säkerhetschefen. Trygghetsvärdarna arbetar till stor del mot kommunens grundskolor, främst mot Järvenskolan. Arbetet samordnas av säkerhetsenheten och sker i samverkan med skolor, Ungdomsteamet, Perrongen, Lyckliga gatorna, Polisen samt trygghets- och nattvandrargrupper. Arbetet planeras utifrån en gemensam lägesbild som uppdateras varje vecka utifrån metoden EST (Effektiv samordning för trygghet). Kartläggning har genomförts och förslag tagits fram gällande trygghetsfrämjande åtgärder på Järvensskolan, Järnvägsstationen och Lokstallarna. Kamerabevakningen på Järvensskolan har förstärkts.
	Omfördela internt motsvarande minst 6 mnkr för att effektivisera och stärka måluppfyllelsen i grundskolan BIN	6 mnkr har omfördelats till grundskolan och till viss del förskolan. Förstärkning har främst skett i år 7-9. En handlingsplan för insatser som ska genomföras är framtagen.

Bilaga 2: Volymutveckling

Volymmåttan speglar utvecklingen inom nämndernas större verksamhetsområden. I bilagan redovisas volymutvecklingen under perioden januari till och med april 2021 samt prognosen för utfallet per hel2021. Detta kan jämföras med utfallet för motsvarande period samt hel2020. Större förändringar kommenteras.

Kommunstyrelsen	Jan-april 2021	Prognos 2021	Jan-april 2020	Utfall 2020
Leverantörsfakturer	28 022	75 500	25 584	76 157
varav elektroniska fakturer (%)	89%	90%		86,5%
Lönespecifikationer	21 705	68 000	22 194	67 656
Fullvärdiga e-tjänster	115	125	110	113
Ärenden hos konsumentvägledningen	79	350	114	498
Företagsbesök enligt näringslivsrådets samverkansprogram	20	100	20	80

Andelen e-fakturer ökar, vilket är positivt då det innebär smidigare processer med mindre handpåläggning. Företagsbesök har i första hand genomförts digitalt på grund av pandemin.

Bildningsnämnden	Jan-april 2021	Prognos 2021	Jan-april 2020	Utfall 2020
Barn i förskola inkl. pedagogisk omsorg	2 057	2 001	2 020	1 972
Elever i grundskola	4 101	4 141	4 089	4 099
Elever i grundsärskola	75	66	76	75
Barn i fritidshem	1 358	1 394	1 367	1 407
Elever i gymnasieskolan	1 248	1 254	1 242	1 252
Elever i gymnasiesärskolan	60	60	54	57
Barn i kulturskolans verksamhet (ämneskurs)	629	620	603	682
Barn inskrivna i omsorg på obekvämtid	19	25	25	27
Elever som deltar i modersmålsundervisning	776	700	694	734

Uppgifterna avser barn och elever folkbokförda i Katrineholm. Utfall jan-april avser 15 mars. Prognos 2021 är detsamma som budgeterat antal barn/elever.

Minskningen av antalet födda barn under 2020 håller i sig 2021. Under januari till april 2021 har 108 barn registrerats som födda i Katrineholms kommun. Det kan jämföras med 122 födda barn under motsvarande period 2020 eller i snitt 154 födda barn under motsvarande period 2016 till 2019. Minskningen av antalet födda barn kommer att påverka förskolans verksamhet från och med i år. Om inte en stor inflyttning av barn sker, kommer grundskolans verksamhet (förskoleklass) påverkas från 2026.

Bygg- och miljönämnden	Jan-april 2021	Prognos 2021	Jan-april 2020	Utfall 2020
Inkomna bygglovsansökningar	159	454	124	367
Strandskyddsärenden	5	15	11	25
Anmälningsärenden, icke lovpliktiga åtgärder	75	221	55	176
Ansökningar om förhandsbesked om bygglov	2	8	4	9
Antagna detaljplaner	0	11	0	1
Tillsynsuppdrag miljöskydd	33	160	21	82
Tillsynsuppdrag hälsoskydd	71	110	26	130
Tillsynsuppdrag livsmedel	116	267	111	305
Inkomna avloppsansökningar	77	200	55	227
Miljö- och hälsoskyddsärenden totalt	1 559	2 200	1 226	2 557

En kraftig ökning av inkomna bygglovsansökningar och anmälningar av ej bygglovspliktiga åtgärder har medfört att prognosen för 2021 har skrivits upp. Ökningen är cirka 50 procent jämfört med åren 2016-2020 och riskerar att förlänga handläggningstiden.

På grund av det fortsatta allvariga pandemiläget har en del tillsyn, inom framförallt miljöskyddsområdet, skjutits upp. Livsmedelskontrollen, som betraktas som samhällsviktig verksamhet, har genomförts enligt plan och ligger helt i fas.

Kulturnämnden	Jan-april 2021	Prognos 2021	Jan-april 2020	Utfall 2020
Beviljade projekt- och arrangemangsbidrag	14	20*	21	29
Beviljade ungdomsbidrag "Snabba stålar"	1	5	4	8
Besök på Kulturhuset Ängeln	12 947	100 000	80 565	181 771
Besök i konsthallen	2 046	15 000	4 963	11 036
Utlån av e-media	5 230	20 000	4 214	17 075
Utlån per invånare	2,5	7,0	2,51	7,2
varav lån per invånare på huvudbiblioteket	37,5	60 %	54%	52%
varav lån per invånare på skolbibliotek/filial	62,5	40 %	46%	48%
Besök på Turbinen och Perrongen, Lokstallet	9 021	50 000	16 531	56 227

Kulturhuset Ängeln har varit stängt för allmänheten men verksamheterna har tagit emot enskilda besökare samt skolklasser. Besöksräknaren har även räknat när personalen passerat för utlämning av material i entrén.

Gällande utlån av e-media är utfallet ofullständigt då en av en av de större e-bokstjänsterna riktad till barn och unga inte har levererat statistik. Fördelningen av utlån mellan huvudbiblioteket och skolbibliotek påverkas av att huvudbiblioteket varit stängt medan skolbiblioteken varit öppna.

Konsthallen har varit stängd för allmänheten men har tagit emot 38 skolklasser samt genomfört flera digitala visningar på sociala medier med cirka 2 000 deltagare.

Service- och tekniknämnden	Jan-april 2021	Prognos 2021	Jan-april 2020	Utfall 2020
Besök i Duveholmshallen	Nytt mått	Nytt mått	-	-
Besök i simhallen	8 450	45 000	39 750	49 900
Avtal med föreningar	58	65	62	58
Asfaltsbeläggning, antal kvadratmeter	0	32 000	0	30 903
Lunchportioner förskola	96 225	280 000	93 219	269 504
Lunchportioner grundskola	207 197	600 000	236 922	599 599
Lunchportioner Duveholmsgymnasiet och KTC	24 841	150 000	35 451	102 322
Dagsportioner särskilt boende för äldre	42 315	120 000	44 584	130 818
Portioner matlåda äldreomsorg	26 955	65 000	17 423	73 716
Inkommande samtal per dag i växeln	522	650	607	598
Bilar inom bilsamordningen	115	117	116	113

En ny teknik för att mäta antalet besökare i Duveholmshallen håller på att tas fram. Minskningen av antalet besökare i simhallen är en konsekvens av pandemin och årsprognosen har justerats.

Utfallet avseende asfaltsbeläggning beror på att arbetet utförs huvudsakligen under sommar eller höst.

Volymerna gällande skolluncher i grundskolan och på Duveholmsgymnasiet/KTC har minskat till följd av distansundervisning på högstadiet och gymnasiet. I utfallet inkluderas matlådor för distansstuderande. Matlådorna har kunnat beställas via en e-tjänst och hämtas ut på elva olika skolor. I genomsnitt är det

endast cirka 5 procent av eleverna med distansundervisning som har beställt matlådor. Det har dock förekommit att elever hämtat matlåda utan att ha beställt eller tagit flera matlådor.

Antalet dagsportioner till särskilt boende för äldre har minskat till följd av färre belagda platser samt stängda restauranger. Antalet matlådor till äldre har dock fortsatt att öka, volymmåttet omfattar leverans till både Katrineholms och Flens kommuner.

Den totala samtalsmängden har minskat. Det kommer att utredas vidare om minskningen är kopplad till digitalisering eller pandemin. Hösten 2020 justerades växelns öppettider och bemanning utifrån det ändrade behovet.

Socialnämnden	Jan-april 2021	Prognos 2021	Jan-april 2020	Utfall 2020
Hushåll med utbetalt försörjningsstöd, antal per månad	517	515	593	565
Ensamkommande barn och unga	23	15	37	22
Vårddygn i familjehem, ensamkommande barn och unga	1 440	4 200	2 550	8 000
Vårddygn i stödboende/HVB, ensamkommande barn och unga	1 320	2 500	1 680	4 500
Vårddygn i familjehem, barn och unga exkl ensamkommande	8 400	26 000	10 000	26 300
Vårddygn på institution, barn och unga exkl ensamkommande	2 540	6 500	2 685	7 500
Antal utnyttjade vårddygn på institution, vuxna	1 631	4 000	1 670	5 400
Antal utnyttjade vårddygn på Vårnäs, öppet intag	293	1 400	497	900
Pågående insatser, kontaktfamiljer/kontaktpersoner	62	70	71	89
Spelmissbruksärenden	1	7	3	5
Kvinnofridsärenden	37	120	60	79
Sociala kontrakt	75	65	82	75
Stadigvarande serveringstillstånd	35	37	30	34

Antalet hushåll med utbetalt försörjningsstöd har minskat med i genomsnitt 76 hushåll per månad jämfört med motsvarande period 2020.

Socialförvaltningens placeringsteam har intensifierat det interna samarbetet med öppenvården för att kunna minska antalet vårddygn för barn och unga på institution. Antalet ensamkommande barn och unga kommer att minska till sommaren då flera blir klara med sina gymnasiestudier.

Minskningen av antalet vårddygn på Vårnäs är en effekt av pandemin och beror på att antalet behandlingsplatser begränsats för att minska risk för smittspridning. En ökning förväntas när restriktionerna släpps.

Kvinnofridsärendena är färre än prognostiserat men förväntas öka när restriktionerna lättar.

Viadidaktnämnden	Jan-april 2021	Prognos 2021	Jan-april 2020	Utfall 2020
Producerade verksamhetspoäng gymnasial nivå	213 080	380 000	167 738	432 035
Producerade verksamhetspoäng grundläggande nivå	58 982	160 000	69 035	148 095
Producerade verksamhetspoäng komvux som särskild utbildning	2 241	3 500	1 507	3 076
Studerande inom svenska för invandrare, sfi, genomsnitt per månad	404	500	458	384
Studerande inom samhällsorientering, genomsnitt per månad	279	275	253	252
Studenter som i sina eftergymnasiala studier använder lokaler och service vid lärcenter Campus Viadidakt	145	250	143	193
Mottagna ungdomar inom aktivitetsansvaret		150		172
Deltagare i arbetsmarknadsåtgärd i Katrineholm anvisade av socialförvaltningen	143	500	235	313
Deltagare i arbetsmarknadsåtgärd i Vingåker anvisade av socialförvaltningen	56	150	76	152
Deltagare i arbetsmarknadsåtgärd i Katrineholm anvisade av Arbetsförmedlingen	58	70	23	52
Deltagare i arbetsmarknadsåtgärd i Vingåker anvisade av Arbetsförmedlingen	18	20	5	14
Ungdomar 16-25 år från Katrineholm på Viadidakt ungdomstorg		110		74
Ungdomar 16-25 år från Vingåker på Viadidakt ungdomstorg		20		27
Feriearbetare i Katrineholm		340		261
Feriearbetare i Vingåker		110		70

* För grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt inom komvux som särskild utbildning gäller att 20 verksamhetspoäng motsvarar en veckas heltidsstudier för en elev.

** Deltagare från socialförvaltningen i Katrineholms kommun som anvisats till det särskilda uppdraget om kompetenshöjande åtgärder med krav på daglig närvaro redovisas separat.

På gymnasial nivå har antalet producerade poäng ökat med 27 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Konjunkturutveckling, arbetsmarknadspolitiska åtgärder och övergång från bestämda ansökningsperioder till ständigt öppen ansökan inom Viadidakts vuxenutbildning tros ha bidragit till detta. Antalet producerade poäng på grundläggande nivå har däremot minskat. Det är något förvånande då en nedgång i ekonomin förväntas slå hårdast mot dem med lägst utbildning. De kraftiga svängningarna i antalet sfi-elever under andra och tredje kvartalet 2020 har avstannat. Sedan oktober har läget varit stabilt med omkring 400 inskrivna elever.

Inom Viadidakts arbetsmarknadsåtgärder har inflödet av deltagare från Katrineholms socialförvaltning minskat med 39 procent jämfört med motsvarande period 2020. Inflödet avtog redan under förra året och har är kvar på en förhållandevis låg nivå. En förklaring är att socialförvaltningen haft en minskning i inflödet till försörjningsstöd. Inflödet av deltagare från socialförvaltningen i Vingåker har också minskat men det beror delvis på att ett ovanligt stort antal nya deltagare togs emot i april 2020.

Volymutvecklingen för återstående del av året är svårbedömd, både vad gäller vuxenutbildning och arbetsmarknadsåtgärder. Utfallet kommer till stor del att bero på hur pandemin och arbetsmarknadsläget utvecklas. Mot bakgrund av de osäkra förutsättningarna har ingen revidering av helårsprognosen gjorts nu. Eventuella justeringar görs i stället i samband med budgetunderlag och delårsuppföljning.

Vård- och omsorgsnämnden	Jan-april 2021	Prognos 2021	Jan-april 2020	Utfall 2020
Utförda hemtjänsttimmar per månad, intern regi	16 839	16 600	15 647	16 070
Utförda hemtjänsttimmar per månad, extern regi	6 243	6 500	7 035	6 754
Belagda platser på särskilt boende för äldre	283	300	303	290
Personlig assistans beviljad enligt socialförsäkringsbalken, internt utförd	5 554	6 500	6 993	6 204
Personlig assistans beviljad enligt socialförsäkringsbalken, externt utförd	11 010	12 000	14 491	14 281
Personlig assistans enligt LSS, internt utförd	1 262	500	503	1 174
Personlig assistans enligt LSS, externt utförd	4 203	5 000	5 424	5 456
Belagda platser på LSS-boende	144	151	140	141
Externa placeringar LSS	5	5	6	5
Externa placeringar SoL	5	5	4	5
Brukare med daglig verksamhet inom LSS per månad	235	240	232	238
Beviljade timmar boendestöd per månad	1 471	1 600	1 565	1 543

Volymmått som anges i timmar är ett snitt per månad under angiven period. Volymmått som anger belagda platser eller externa placeringar anger antalet i den sista månaden i angiven period.

Totalt sett har volymerna inom hemtjänsten ökat jämfört med motsvarande period 2020. Det är den internt utförda hemtjänsten som ökat. Den externt utförda hemtjänsten har minskat något, främst till följd av att två externa utförare avslutades förra året.

Gällande internt utförd personlig assistans enligt LSS ser det ut som att ökningen under förra året har fortsatt. Sett till de enskilda månaderna handlar det dock snarare om en tillfällig ökning i slutet av 2020 och de första månaderna 2021. I april hade volymen sjunkit till under 400 timmar, varför prognosen för 2021 sätts till cirka 500 timmar per månad.

På längre sikt ses en tendens till förskjutning från assistans enligt LSS till assistans beviljad enligt socialförsäkringsbalken. Det beror dels på ändrad lagstiftning från och med den 1 juli 2020, som har inneburit att flera med assistans enligt LSS nu är berättigade till stöd enligt socialförsäkringsbalken. Totalt sett har antalet beviljade assistanstimmar minskat till följd av att ett antal större assistansärenden har avslutats.